

a t a l a

2012.

Talde terroristen biktimak

Aurrekariak

Zorionez, 2011. urtearen amaieran ETA erakunde terroristak “jarduera armatuaren behin betiko etetea” iragarri zuenetik ez da jarduera terroristaren ondoriozko eraiketarik gertatu.

Ararteko erakundeak urte askotan zehar aurrez aurre gaitzetsi ditu hainbat pertsonen giza eskubideen urraketa larriak eta, bereziki, bizitzeko, osotasun fisikorako eta askatasunerako eskubidearen urraketa jarduera terroristaren ondorio gisa. Pozik gaude 2013. urtean zehar ez direlako eskubide horiek urratu.

1.

Arloa kopurutan

2013. urtean kexa bakarra jaso dugu talde terroristen biktimen alorrean.

2.

Araudi- eta gizarte-testuingurua

2.1. Terrorismoaren biktimen ordain osorako eskubidea

Bi ganbera legegileek aho batez onetsi zuten terrorismoaren biktimen aitortza eta babes osoari buruzko [irailaren 22ko 29/2011 Legea](#) eta une garrantzitsu bat izateaz gain, horrek terrorismoaren biktimen elkartearen eskaeretako batzuei erantzuna eman zien.

Azken xedapenetako lehenengoan gaikuntza aurreikusi da arauzko garapena burutzeko. Terrorismoaren biktimen aitortza eta babes osoari buruzko irailaren 22ko 29/2011 Legearen araudia onetsi duen [irailaren 6ko 671/2013 Errege Dekretuak](#) legezko xedapenaren betetzea eragin du.

Errege dekretu horrek aldarrikapenak eragin ditu terrorismoaren biktimen artean eta arartekoak berak, aurreko urteko txostenean, arau hori al bait lasterren onesteko eskatu zuen; izan ere, horri esker biktimei buruzko legearen xedapen batzuk gauzatu ahalko dira.

I. kapituluak kalte pertsonalengatik ordaina jasotzeko erregimena barne hartzen du: heriotza, kalte fisiko edo psikikoak, bahiketa, epaian ezarritako erantzukizun zibilaren ordainketa eta atzerrian pairatutako kalteengatik salbuespenezko laguntzak. Halaber, jarduera terroristak etxebizitzetan; merkataritza edo industria establezimenduetan; alderdi politikoen, sindikatuen edo erakunde zibilen egoitzetan zein ibilgailuetan eragindako kalte materialen ordainketa ere barne hartzen du. Horrez gain, berehalako laguntza psikologiko eta psikiatrikoa; premia osasun laguntza; hezkuntzako laguntza; ezohiko laguntzak eta aurrerakinak etxebizitza publikoen arloan eta laneko eskubideak ere xedatu ditu. Mehatxupean bizi diren pertsonentzako ezohiko laguntzen emakida nabarmentzekoa da. Horretarako, prozedurak, baldintzak eta zenbatekoak xedatu dira. Aitorpen eta kondekorazioen erregulazioa gaineratu da.

Baita terrorismoaren biktimen erakundearen tutoretzari buruzko xedapen berritzaile bat ere. Horren arabera, [Barne Ministerioak](#) urteko txosten bat egin behar du biktimen taldearen egoeraren inguruan eta jarduteko proposamenak gaineratu behar ditu.

Gure ustez, txostena egiteko legezko agindu hori lagungarria izan daiteke terrorismoaren biktimen alorreko politika publikoen plangintza hobea egite aldera.

Arauetan jasotako agindu horren garrantzia azpimarratu behar da, horren bidez [irailaren 22ko 29/2011 Legearen](#) xedapenak gauzatuko baitira.

2.2. Terrorismoaren biktimek parte hartzeko duten eskubidea

Terrorismoaren biktimezako aitorten eta erreparazioari buruzko [ekainaren 19ko 4/2008 Legeak](#), 6. artikuluan, Terrorismoaren Biktimen Partaidetzarako Euskal Kontseilua-ren sorrera xedatu du, zehazki, Terrorismoaren Biktimen Partaidetzarako Euskal Kontseilua sortzeko [otsailaren 23ko 55/2010 Dekretuaren](#) bidez gauzatu dena. Herri-administrazioen eta gizarte zibilaren ordezkarien artean modu parekidean eratu den organo horretan terrorismoaren biktimengan eragina duten kontuak eztabaidatzen dira.

Gure iritziz, foro horrek garrantzi handi dauka, legez aitortutako parte hartzeko eskubidea betearazten baitu.

2.3. Bakean eta aske bizitzeko eskubidea: komunikabideen eta terrorismoa prebenitzeko hezkuntzaren bidez terrorismoaren legitimitatea kentzeko biktimen interesa

2013ko azaroan behin betiko aurkeztu zen [2013-2016 Bake eta Bizikidetzeta Plana](#), "Gizarte elkarretaratze helburu bat" azpтитuluarekin. Plan hori ekainean aurreratu zuten eta hiru hilabeteko epea zabaldu zen ekarpenak aurkezte aldera, ez bakarrik legebiltzarreko taldeen eskutik, baita gizarte erakunde eta herritarren eskutik ere. Prozesu horren emaitza gisa, amaierako agiriak hitzaurre berri bat dauka, jasotako proposamen orokorrak eta ekarpen zehatz jakin batzuk barne hartzea xede duena.

Planteamendu orokorrean eta egoeraren diagnosian hain zuzen ere nagusitu dira adostasunik ezak legebiltzarreko taldeen eta gizarte erakundearen artean, planaren edukari lotuta.

Agiria hiru ataletan egituratuta dago:

- Lehenengoan proiektua definitzen da eta "Ezinegonetik ongizatera" izenburua dauka. Bertan, egoeraren diagnostia egiteaz gain planaren indarraldiak iraungo duen lau urteko denbora tarterako proiektuaren oinarriak ezarri dira.
- Bigarren atalaren izenburua "Mesfidantzatik konfiantzara" da eta, bertan, prozesua azaltzen da eta denborari dagokionez hiru fasetan antolatu da: iragana eta ikuspegi etiko-soziala; orainaldia eta ikuspegi soziopolitikoak; eta etorkizuna eta ikuspegi sozioedukatihoa.
- Hirugarren atalak programa definitzen du eta "Desadostasunetik adostasunera" izenburua dauka. Programa hiru ardatzetan oinarrituta dago eta horietako bakoitzean ekimen zehatzak daude, iraganaren, orainaldiaren eta etorkizunaren kudeaketarekin eta jarraipen eta ebaluazioaren zeharkako ardatzarekin.

2013ko azaroan [Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Sailak](#) eta [Bakerako eta Bizikidetzarako Idazkaritza Nagusiak](#) 2013-2016 Bake eta Bizikidetzeta Planaren oinarriak eta proiektuak aurkeztu zituzten hezkuntzaren alorrean. Plan horretan apustu irmoa egin da bizikidetzeta eta giza eskubideak hizpide dituen hezkuntzaren alde eta hezkuntza komunitateko eragileei eskatu zaie datozen hilabeteetan iradokizunak eta oharak helaraz ditzaten.

Jarduteko lau ardatz jarri dira mahai gainean:

- **Gizalegez erabakia**
Hezkuntza komunitateko lankidetzeta topaketa sustatu nahi du bizikidetzaren arloan hezteko erabaki sozioedukatihoa lortze aldera.
- **Elkarrekin programa**
Bizikidetzarako hezkuntzaren eremuan ikastetxeek garatzen dituzten ekimenak sustatu eta babestu nahi ditu.
- **Adi-adian hezkuntza modulua**
Biktima hezitzaileen programa eguneratu du.
- **Bakegune eskola**
Hezkuntza baliabideen web orrialdea berritzen eta optimizatzen du.

3.

Kexarik aipagarrienak

Aipatu dugun moduan, 2013. urtean kexa bakarra jaso dugu terrorismoaren biktimei lotuta. Kexaren bidez, ebazpen baten aurrean desadostasuna adierazi zen kexagileak lanaren eremuan [ekainaren 18ko 4/2008 Legean](#) jasotako laguntza jakin batzuk eskatu zituelako eta ukatu egin zizkiotelako. Ondoren, bere eskaera neurri batean onetsi zen, beraz, Arartekoa erakundeak bere esku-hartzea bertan behara utzi zuen.

4 .

Jarduera-planaren esparruko bestelako esku-hartzeak**4.1. Elkarte eta fundazioekiko harremanak**

Terrorismoaren biktimen elkarte eta fundazioek funtsezko zeregina daukate terrorismoaren biktimen eskubideen defentsan eta beharrezko eragileak dira euren eskubideak aldarrikatze aldera. Horrez gain, gizartearen eremuan bizikidetzaren eta bakearen alde lan egiten duten erakunde eta elkarten jarduna ere ezinbestekoa da.

Ararteko erakundeak oso modu positiboan baloratzen ditu erakunde horiek, modu horretan, adierazten baita antolatutako gizarte zibila konprometitua dagoela bakearen eta demokraziaren balioekin. Horregatik, harreman etengabea dauka erakunde, elkarte eta fundazio horiekin eta balio horiek defendatzeko antolatzen dituzten ekitaldietan parte hartu ohi du. Ekitaldi guztien artean, Bakearen Aldeko Koordinakundeari amaiera eman zion ekitaldia nabarmendu nahi dugu, bertan, arartekoak esku hartu zuen eta gogora ekarri zuen *“Bakearen Aldeko Koordinakunderik gabe amaiera luza-tuko zen eta desberdina izango litzateke, giza eskubideentzat eta gure gizartearen bizikidetzarako kaltegarriagoa”*.

Bakearen kulturaren balioekiko gizarte konpromisoa funtsezkoa izan da garai zailetan, herritar askoren eskubideak modu larrian urratu izan direnean.

5.

Giza eskubideen egoeraren balorazioa

Aipagarria da 2013. urtean zehar, ETAK “indarkeriaren behin betiko etetea” iragarri zuenetik, ez dela herritarren bizitzarako, osotasun fisikorako, askatasunerako edo segurtasun pertsonalerako eskubidea urratu.

Horrez gain, azpimarratzekoa da egoera horrek ETaren mehatxua eta estortsioa pairatu izan duten milaka pertsonen bizi baldintzak hobetu dituela.